

se jim drevesno razredjevanje v izvršitev zaupa, nam utegnejo v prav kratkem času celi sadni vrt spriditi in drevje totalno iz pravega reda in naravnega tira spraviti. V resnici nad vse škodljivo, a zelo drago delo!

Več med domačimi sadjerejci jih je te misli, da se rane, sadnemu drevju pri razredjevanji in snaženji ob letnem času prizadete, hitreje in gotoveje obrastó in zacelijo, ter da se s tem sadnemu drevju ob enem krepkeja rast in višja starost zagotovi, nego bilo bi to z enakimi sadjarskimi deli, izvršenimi ob zimskem času, v posledici združeno. A tudi ti nazori so brez vsakega pomena; tudi te misli so neutemeljene, katerim moramo v sledečem brezpopojno ugovarjati.

Rane, katere bile so sadnemu drevju ob zimskem razredjevanji prizadete, se ravno tako gotovo in ravno tako dobro obrastó in zacelijo, kot se onemu med poletnim razredjevanjem zadane; le prav jih je treba izvesti, to je, odžagana mesta z nožem gladko porezati, je s cepilnim mazilom ali pa s premogovim katranom dobro zamazati, da se ne razpokajo, in da v posledici tudi trohneti ne pričnó. Res je pa, da poletno obrezovanje in razredjevanje sadno drevje v pravilni rasti béga in s tem njegovo rodovitnost pomnožuje; a to delo, ob zimsko-pomladanskem času pravilno izvršeno, pospešuje pa sadnemu drevju bolj lesno rast, s čemur se tako sadno drevje bolje ukrepi, se očvrsti, zdraveji ostane in tudi brez posebnih drugih izrednih nesreč večjo starost dočaka. Ako se sadnemu drevju rodovitnost njegova umetno pomnožuje, se mu s tem vedno več naravne moči odjeme, v rasti prične zastajati, normalne starosti svoje ne dočaka, in že onemoglo napadajo rade pogostne in razne bolezni, ter nam morda ravno ob času, ob katerem bi nam največ in najbolje koristi do našati moralo, prezgodaj vsahne.

Poletno obrezovanje in razredjevanje drevesne vejine krone more se v resnici koristno le na onih sadnih drevesih izvajati, katera prav močno in le v les poganjajo, in — čeravno uže zadosta krepka in stara, nobenkrat ne cvetó in roditi nočejo.

V vsakem drugem obziru so pa domišljevane prednosti poletnega obrezovanja in razredjevanja vejinih kron sadnega drevja le nekaj dvomljivega, nekaj negotovega, kar more čestokrat za domačega sadjerejca biti prav občutljivih, slabih nasledkov.

Nasprotno pa, ako se razredjevanje drevesnih vejinih kron po naprednem sadjarskem veščaku ob času drevesnega (vegetacijskega) počitka pri lepem, suhem in ne premrzlem vremenu (termometer ne smé 1° R. pod ničlo kazati) izvrši, in, ako se s pri tem prizadetimi drevesnimi ranami pravilno ravna, more domači sadjerejec od tega prevažnega sadjarskega opravila z neko gotovostjo sledečih prednosti pričakovati:

1. Vejino razredjevanje ob tem času ni tako trudapolno, je lažje, sigurneje in pripravneje, ter tudi dosta boljši kup, nego bilo bi ob poletnem času izvrševano.

2. Pri razredjevanji drevesnih vejinih kron izvrševanjem ob tem času ni potreba uže rodecih sadnih dreves prezirati in razredjevanja na taistih opuščati, ker se rodovitnost taistih po odstranjenji preobilnih in nepotrebnih vej izmed vrha še le osigura, zboljša in zagotovi.

3. Se drevesu ob času njegovega vegetacijskega počitka lubad na vejah in deblu tako lahko ne poškoduje, nego bi se, kedar so ti deli v polnem soku (popolno muževni) in se lubad zavoljo tega od lesá rada loči in lahko odlupi.

4. Z razredjevanjem drevesnih vejinih kron, izvrševanjem v mesecih svečanu, sušcu in prvi polovici maledga travna more se ob enem tudi obnavljanje za to odločenega starejega, in izgojevalno obrezovanje mlaj-

šega sadnega drevja koristno družiti in izvrševati, katera dela se pa s poletnim razredjevanjem nikdar družiti in skupno izvajati ne smejo. Zakaj, bilo je uže v tem dopisu na svojem mestu povedano.

5. Ravno tako more se z zimskim razredjevanjem ob enem tudi sadno drevje mahú, lišajev, rapavega lubada, gosenčjih zaleg, gob in drugih takih „šeškarjev“ osnažiti ter z apnom pobeliti.

6. Les ob zimskem času raz sadno drevje od žaganih vej je za kurjavo dosta več vreden, nego bil bi v to svrhu ob poletji pridobljen; tudi je pozimi za razsekavanje in podaljevanje takih vej v drva in butarice več časa, nego ob poletji.

7. Ob zimskem času ni se nam bati, da bi se z razredjevanjem drevesnih vejinih kron pod sadnim drevjem rasteča trava in druge krmilne in produktivne rastline tako lahko poškodovale, kakor bi se to ob poletnem času zgodilo; pozimi so njive in zemljišča pod in okolo sadnega drevja navadno sploh prazna. Odpravljeni les in vejevje se ob tem času tudi veliko lažje, varneje in sigurneje izpod sadnega drevja odstranjuje in odvažja, ker je zemlja po zmrzlinu vtrjena, nego bi se to poletji zgoditi moglo.

8. Domači kmetovalec-sadjerejec dá se k zimskemu razredjevanju drevesnih vejinih kron veliko lažje in hitreje nagniti in pripraviti, nego k poletnemu; kakor bilo je uže povedano, more se sè zimskim razredjevanjem ob enem tudi še več drugih važnih sadjarskih del in opravil izvesti, za katera pa poletje nikakor in nikdar pravi in ugodni čas ni.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 1. Prosim, podučite me, koliko naj dobí krme konj, da ostane pri moči in da se krma ne trati? (S. G. v Kr.)

Odgovor. Za srednjega konja, koji opravlja vsa navadna kmetijska dela, zadostuje 12 do 14 litrov ovsa, 5 do 6 kilg. sena in 2 do 2½ kilg. slame. Pri velikem delu sme se pridjati nekaj ovsa. Pozimi, to je, ob času brez dela, zamore se oves hraniti ter bolj seno in slamo krmiti.

Vprašanje 2. Kje bi dobil na prodaj prešiče angleškega plemena? (Ž. v Sp. B.)

Odgovor. Izmed večih posestnikov, ki se pečajo z rejo angleških prešičev čistega plemena, nam je najbolj priporočen Mottony na Koroškem. Pri njem dobite čistokrvne Berkshire, Yorkshire in Suffolk prešiče. Naslov je ta-le: „Felix v. Mottonische Guts- und Industrie-Verwaltung Wernberg, Post Förderlach in Kärnten.“

Občinske stvari.

Planinske paše.

V starejih časih je sama paša krmila živino, trava posušila se je samo v onih krajih, kjer vsled vremena, zime ali redne suše gotov čas vsakega leta živina na paši ni dobivala živeža.

Napredek v poljedelstvu in gozdoreji odrinil je pašnike prav v zadnjo vrsto zemljišč gledé njihovega prinosu oziroma vrednosti vžitka na njem. Zato se pa danes večji pašniki nahajajo le še ali v osamljenih ravninah (na pr. na Hrvatskem, Ogerskem, v Galiciji itd.), ali pa na visokem gorovji planine, katere večji del leta sneg

pokriva, na mejah druge rasti in tako oddaljenih od svetovnega prometa, da se uže odvažanje drugih pridelkov ne spleča. Planinske paše so ali med gozdi ali vsaj v bližini gozdov.

Kedar imata gozd in paša samo enega, to je, oba tistega gospodarja ali lastnika si ta gospodarstvo vredi v mejah stavljenih mu po veljavni gozdni postavi, kakor mu bolje kaže.

Vse drugače pa je to gospodarstvo tedaj, kedar ima gozd družega, paša pa družega lastnika.

Takih razmer nastalo pa je sila veliko, odkar so se vredile gozdne služnosti, tedaj pravice sekanja in paše. Večidel se je lastnina gozdov priznala grajščakom, onim manjim posestnikom — kmetom pa, ki so imeli pravico sekanja, dala se je odškodnina, včasih primerna, dostokrat pa tudi prav pičla; — pravica paše pa je ostala nekako v zraku, na papirji sicer priznana, dejansko pa bolj in bolj odrivana.

Ta prememba v posestnih pravicah, katera zelo težko zadeva živinorejo v gorskih krajih, daje posestnikom gozdov na podlagi veljavne gozdne postave pašo malih posestnikov bolj in bolj spodrivati, deloma celo uničiti, in zato se čujejo prav opravičene pritožbe posebno z gorenjske strani Kranjske, pa tudi s Koroške, Gornje-Štajarske, Gornje-Avstrijske in Solnogradske zoper ravnanje lastnikov gozdov oziroma zoper nekatere določbe gozdne postave. Pri shodih kmetovalcev izrekoma na Dunaji povdarjala se je ta malim živinorejcem preteča krivica, in sklenilo se je v kljub navzočnosti grajščakov zahtevati primerno premembo gozdne postave, katere pa žalibog do danes še ni, in katera bolj in bolj negotova postaja vsled velikanskih povodenj, nastalih zadnji čas v Tirolah, na Koroškem in v severnih naših deželah, posebno zato, ker se je v teh krajih gozd premalo varoval.

Kako tedaj pomagati malim kmetovalcem, katerim se z odvzeto pašo nemogoča stori živinoreja?

Gozdna postava daja v §. 9. nek pomoček v tem, da opravičen sme zahtevati načrt gospodarstva, katerega po zaslišanji opravičenih in obremenjenih in pa izvedencev določi politična gosposka prve stopinje. — Ako se tak gospodarski načrt dogovarja in odobruje, dano je vsaj kmetovalcem tudi pravičnim okrajnim glavarstvom skrbeti v načrtu za to, da se sicer gozdoreja pospešuje, da se pa tudi za pašo opravičenim živinorejcem mogoč stori oni vžitek paše, katerega so jim uže veljavno razsodbe priznale. — To je tedaj zdaj edin pomoček, varovati planinsko in gozdno pašno pravico in tega priporočamo posebno prizadetim našim gorenjskim občinam, oziroma skupinam.

Mnogovrstne novice.

* *Učenci ubogajte!* V občini Bered, šopronjskega komitata, razprlo se je v šoli med podučevanjem več otrok. Pri tem zagrabi devetletni šolar svojo torbo, v kateri so bile šolske knjige in jo s toliko močjo vrže drugemu enajstletnemu učencu na glavo, da se je na mestu zgrudil — mrtev!

* *Starašina zatožen.* Zoper laškega starešino Matijo Farino vložena je sodnijska tožba, o kateri bode v kratkem obravnavalo starešinstvo, kot najvišja sodnija. — Hudodelstvo, zarad katerega bode imelo starešinstvo soditi, je to, da je nekaj krav Farinovih na nasipu železniškem travo popaslo.

* *Predpustna.* Prvo predpustno nedeljo ocvrla je skrbna gospodinja okusnih krofov. Po prvih pokušnjah gospodar zadovoljno pokimuje z glavo, otroci urno se-

gajo po krofih in gospodinja zavestno vpraša moža, jeli mu je cvrtje po volji. — Mož se zadovoljen namuzne in pravi: Vsaj zmiraj trdim, da nobena gospodinja ne zna boljših krofov pripraviti kakor ti, danes pa so še posebno dobri! — „Kaj ni res!“ odgovori gospodinja, „pa rečem ti tudi, da ti za tako plačo, kakor do sedaj, ne bom več kuhala in gospodinjala!“ — „Po koliko pa služiš?“ jo vpraša gospodar. „Do zdaj še nič“, zavrne gospodinja. — „Ako je pa tako“, odgovori gospodar, „pa uže spoznam, da s to plačo ne moreš shajati,“ za naprej boš toraj dobivala — še enkrat toliko!“

* *Leta 1884. bili so požari v gledališčih:* 20. januarija pogorelo je v Londonu Lusbyjevo gledališče; 16. aprila gledališče v Tarasconi (na južnem Francoskem); 21. aprila cirkus Sidoli v Bukureštu, in ravno tisti dan bilo je gledališče v Clevelandu (severni Ameriki) vsled eksplozicije gaza popolnem razdejano; 16. maja pogorelo je dunajsko gledališče „Stadttheater“; 15. junija gorelo je v velikem gledališči varšavskem, pa brez velike škode; 20. junija pogorel je akvarij „East-London-Aquarium“ v predmestji londonskem, in ravno ta dan kraljevo gledališče v Edinburgu; 6. avgusta pogorelo je poletno gledališče v Tomsku (Sibiriji); 16. septembra pogreznilo se je gledališče v Cahorsu (Francoskem) med plesom v klet; 19. oktobra pogorelo je nemško gledališče v Moskvi; 16. novembra gledališče v Evterpi v Smirni; 20. novembra gledališče Gaiety v Southamptonu; 23. novembra „Thalia-Theater“ v Stettinu.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Brezi svojega gospoda so kozaki vdrli in slabo in neukretno stikali za ubežniki; ko so kozaki bili vrnili se po nekolikih dneh, uže so ubežniki bili natorno varni, da bi jih ne bili zalotili preganjalci. Šla je vest okrog, da so naselili se nekdé nad Bugom; lahko bi jih bili našli in na vrnitvo pregovorili (kar so činili drugi dediči, katerim je, če je ljudstvo trebilo se, v kraji pičlo naseljenem, to bila ogromna škoda); ali moj brat ni pomislil ni na to; zmotil ga je bil upor, če prav so njega namere bile blagostne in poštene; mrzko bi mu bilo to bilo, da bi ga bili sodili, da je mučitelj in skopuh — v tem, ko je sploh bila sama dobrota ga. Nekoliko mesecev poznejše je skoro na nevoljo zvedel, da je zaločen ostal izmed njegovih ubežnikov nekedo. To je bil najstarejši sin iz sela pobeglega gospodarja in najdrzvi-tejši med vso rodbino. Prikazal se je bil v Krasnojars ali zato, da je kaj ukazal gledé na kake reči, varno skrite pri znancih, ali da je pogovoril se o kakih drugih rečéh, ki so bile odločene, da jih prenesó na svoje novo naselišče, na kar so izseljenci navadno rabili zaostale prijatelje in sorodnike. Zaločenca so zaprli v zbornico, to je: v izbo vaškega redarstva (policaja). Moj brat, kar sem uže povedal, ni bil prav nič vesel tega ulova, a sam ni znal, zakaj ne in kaj bi učinil z zaločencem. Da bi bil pokaznil ga, a ne znal, zakaj, to ni zdelo se mu prav; da bi bil sè silo stiral nazaj celo ubéžno rodbino, to bi mu bil velik in nepristen trud. Odločil je toraj dan časa, da bi pomislil, kaj in kako naj bode, ali kako je presunilo ga, ko so bili prinesli mu vest, da je zaločenec obesil se na brvno v izbi, kjer so imeli zaprtega. Nemogoče je zdelo se jetniku vsakoršno otetje; krepko je bil preverjen, da ne umakne